

OPINA națională

Revistă săptămânală de informație, opinie și idei de larg interes național
editată de „FUNDATIA ROMÂNIA DE MÂINE”

ROMÂNIA ÎNCOTRO ?

Necesitatea unor răspunsuri cumulate și sincronizate ale științei și ale politicii

Prof.univ.dr. Aurelian BONDREA

În istoria științei, a societății în general, s-a remarcat că, în situații social-economice dificile, de criză a societății și, mai ales, a economiei, au apărut în prim plan dezbatere controversate privind raporturile dintre știință și societate, dintre obiectiv și subiectiv în aprecierea realităților sociale. Nu de puține ori, rationalitatea științei a rămas în umbra vanității intereselor social-politice iar, adesea, politica și-a subordonat știința, propriu-zis structurile și funcțiile ei, uneori și „produsele” științifice, pentru a le folosi în interes propriu, distructiv ori, și mai grav, a ignorat știința, considerând că gestiunea treburilor publice „nu-i privește” pe școala incomoză ai realităților, îndeosebi sociale, adică pe cercetători. Ignorarea și minimizarea științelor, îndeobsebi a celor despre societate, cunoscute sub numele de științe sociale, au avut, în diverse jări și în diverse etape istorice, urmări negative directe sau indirecte asupra evoluției sociale, aceste consecințe fiind o predică în calea dezvoltării generale, a perfecționării societății ca sistem.

Cu toate acestea, cercetarea științifică, analiza obiectivă a

mersului sau stagnării societății au contribuit hotărâtor la ieșirea din stările de criză, la promovarea treptată a unor opinii sau soluții care au condus la învingerea dubiilor și a neincrederei, au determinat depășirea conștientă, graduală a dificultăților. Acest proces istoric complex și îndelungat, marcad succese și insuccese, străbătu de inerente certitudini și incertitudini ale spiritului științific, oglindește, în fapt, întreaga experiență, pozitivă și negativă, a societății umane, caracteristică tuturor tipurilor de regimuri social-politice, pune în evidență realitatea unui câmp „plurivalent” al raporturilor de intercondiționare dintre știință, tehnologie și puterea politică, unele dintre ele vitale, ale prezentului și viitorului României.

(Continuare în pag. 6)

Economia națională la EXAMENUL RESTRUCTURĂRII

Prof.univ.dr. Mihail DUMITRESCU,
Şeful catedrei de management,
Facultatea de Management Financiar-Contabil,
Președintele Asociației Consultanților
în Management din România

Nevoia unor clarificări

Deși începute de mai multă vreme, procesele de reformă economică și, mai ales, de restructurare au căpătat înțelesuri simplificatoare. În cele ce urmează ne vom referi, în special, la restructurarea economică și a întreprinderilor.

Restructurarea este un proces **deliberativ, complex**, de schimbare în strategia de afaceri și/sau finanțieră a întreprinderii. La nivel global, restructurarea este un proces de reașezare logică, generală sau parțială, a structurilor economice pe criterii de eficiență și utilitate socială.

În același timp, procesul de restructurare își propune să realizeze o serie de corelații optimale, dinamice, care, în condițiile unui mediu economic turbulent, să permită funcționarea echilibrată, precum și un anume nivel de creștere economică.

Ceea ce nu se înțelege, de regulă, este faptul că restructurarea trebuie precedată de studii și analize în vederea găsirii unor variante, alternative, prin care pot fi stăpâniți consecințele deciziilor luate, mai ales a consecințelor nefavorabile.

Este, esențial, ni se pare foarte clar, că **restructurarea** trebuie să determine obținerea unor **performanțe economice** și a unor

Pentru revigorarea agriculturii, americanii ne ajută, dar hotărâtor este efortul nostru

- Interviu cu

Ioan Avram

MUREȘAN,

Ministrul

Agriculturii

și Alimentației

- Stimule domnule ministru, ați sosit chiar acum dintr-o vizită oficială în S.U.A., iar măine plecați, tot într-o vizită oficială, la Budapesta. Există vreo legătură între aceste două călătorii? Concretizează ele o eventuală strategie de reechilibrare a comerțului nostru cu produse agricole, și tuind că și într-un caz, și în celălalt, importurile noastre sunt incomparabil mai mari decât exporturile?

- Avem în vedere o asemenea strategie, dar între cele două vizite nu există o legătură directă. În S.U.A. am fost invitat al Departamentului Agricol al Uniunii în vederea promovării colaborării bilaterale. Am solicitat sprijin pentru programele aflate în derulare în România: programele legate de gospodărie țărănească, de articularea piețelor și de gestionarea lor. În cadrul acestor discuții am atrăzit atenția că balanța comercială este puternic negativă pentru noi, deși produsele românești tradiționale ar putea ajunge din nou pe piața americană. Însă, în anii din urmă, s-au pierdut continuitatea existentă și acele agremente foarte puternice pe care produsele agroalimentare trebue să le aibă pentru a pătrunde pe piața americană. Numai vinul românesc, dar și acesta în cantități destul de

mici și inconstanți sub raportul calității, se află în topul exporturilor românești către S.U.A. Am discutat, de asemenea, probleme legate de tarifele vamale, de nivelul subvențiilor. În comparație cu țările Uniunii Europene, America nu practică subvențiile, pentru că productivitatea aici este foarte mare. Nici noi nu practicăm subvențiile, dar din lipsă de resurse bugetare.

- În schimb, țările din zona noastră le practică pe scară largă și noi ne confruntăm cu un adevărat război vamal.

- Într-adevăr, produsele din carne sunt un exemplu grăitor în această privință. De aceea vom fi hotărâti în raporturile noastre cu Ungaria care practică intens subvenționarea produselor agricole. Un kilogram de carne din Ungaria ajunge să fie subvenționat în proporție de 40%. În aceste condiții, este firesc să adoptăm taxe vamale pentru importurile din Ungaria. Taxe de salvagardare a producției noastre interne.

Mihai IORDĂNESCU

(Continuare în pag. 2)

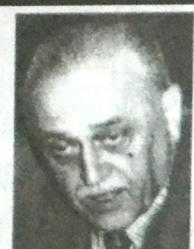
Rubricile noastre

Colțul
lui Deceneu
Paul EVERAC

pag. 2

Reflecții
apolitice
Caius Traian
DRAGOMIR

pag. 7

Spre o agricultură performantă, cu randament și profit

Angelo MICULESCU

Pag. 3

(Continuare în pag. 6)

Examene
la
„Spiru
Haret”

Pag. 8

DEPARTAJAREA

Paul EVERAC

Că să-mi fie o scari! I-am rugat pe moș Grigore, vecinul meu de la teră, să accepte să-mi dea cam 2 mp de loc de la ei și să-si ia mai din jos de la mine alți 3-4 mp în compensație. Era vremea lui Ceaușescu. Bâtrânel nonagenar, altfel om cumpănă, cu mulți copii și nepoți, s-a învoit imediat, refuzând compensația. - Luati, dom' Paul, am de unde și doar n-o să intru în pământ cu el! M-am uitat surprins la un om tezăru sub toate raporturile (bâtrânel trăgea încă vârtoasă la coasă) în care ataviciul, tiranicul simbolic de proprietate se atenuase printre înțelepciune și detasare care poate nu erau numai ale vârstei. Între timp moș Grigore a trecut dincolo, pe moșia Cerului care se presupune că e în devălmășie.

Acum vine Zoica de la țară și-mi spune că tatăl ei, gospodar din același sat, dar din cu totul alt timp, după ani de liniște a avut recent unele mici probleme când a vrut să-și refacă gardul. Mai întâi statormicirea exactă s-a făcut cu hârmălaie. Dar mai greu a fost când în loc de pari, perisabili, a vrut să pună brâduji. I-a pus, dar vecinul i-a cumpărat, a retezat partea care se întindea spre el, a curățat cu toporul râmurele și puietii s-au uscat. Tatăl Zoițăi n-a înțeles de la început și a mai pus un rând. Care a avut aceeași soartă.

- De ce nu vrei, vecine, să punem brazi? s-a dumirit el.

- Fiindcă nu știu cum or crește, vecine. Și dacă cresc, ei dău umbră.

- Dar cea mai mare parte din umbră e pe locul meu!

- Vara! Însă primăvara și toamna se mută soarele și îmi mai vine și mie.

- Îți vine puținică, deși n-ăs crede. Dar îți dau eu de la mine fânul meu care n-ar crește pe locul cu umbră.

- Tî!

- De ce?

- Poate că într-o zi vreau să pun acolo picioareci (cartofi) și-atunci?

- Când vrei să pii? Că nu-i loc de picioareci.

- Nu știu. Dar poate că-mi vine așa. Sau le vine, mai știi, la copiii mei. Bradu' fine umbră.

- Îl oprim din creștere, hai!

- Eh! Așa spui tale acum. Dar atunci poate că n-ai să te învoiesc. De ce să ajungem la proces?

- N-ai decât să-l retezi dumneata la ce înălțime vrei!

- Tî! Pe urmă să-mi iasă vorbe. Mai bine să-l scoatem acum cât e mic.

- Domle, un brad ține mai bine gardul. Plus că produce și masă lemnoasă...

- Da, și cum o împărțim când o fi? După ramuri, după ce?

- Bun. Salcâm te învoiesc? E mai ușor de tăiat coroana în fiecare an!

- Tî!

- De ce?

- Vecine, nu-mi convine. Nici brad, nici salcâm. Pune pari! Fiindcă dacă pui brad ori salcâm, el se intinde cu rădăcinile pe dedesubt și intră în terenul meu.

- Și?

- Păi de ce să intre în terenul meu, cu rădăcinile? Odată ce-i al meu!

M-am uitat consternat la Zoica.

Venise peste țară vremea modernă a proprietății absolute. Trebuiau

riguroși determinați și sobolii, să nu

care pământ de la unul la altul, că ar fi fost un furt. Trebuiau opriți

florile să scoată o petală peste gard.

Trebuiau drămuite echitabil umiditatea, să nu ia unul din apa

freatică a celuilalt. Și trebuiau de

asemenea departajate râmele și

transmise la moștenitorii, eventual

cu foiae de zestre sau inventar.

Râmele care ne vor mânca pe

toți într-o zi! Fără departajare!

(Continuare din pag. 1)

- Cred că la fel se pune problema și în privința importurilor de cereale din Ungaria, pentru că și cerealele sunt subvenționate, fapt ce subminează piața românească, aşa cum se întâmplă și cu carne.

- În privința importurilor de cereale, problema este mai delicată și necesită calcule foarte precise. S-ar putea să nu fie eficient să ducem grâu din câmpia de sud a țării până în nordul Transilvaniei, întrucât transportul costă mult. Este posibil să fie mai avantajos să cumpărăm grâu din Ungaria, pe care însă să-l procesăm în țară, deci numai fânaș sau blocăm la graniță.

- Vizita dv. în America s-a încheiat cu adoptarea unui protocol, a unui memorandum? S-au angajat americanii în mod concret să ne sprijine?

- Nu s-a încheiat nici un protocol și nici un memorandum. Am stabilit contacte și, implicit, modalități concrete de colaborare. Departamentul din S.U.A. a afirmat că va acorda, prin agențiile americane, în special prin Agenția de Dezvoltare Internațională a S.U.A., suport financiar pentru România, pentru că avem nevoie îndeosebi de suport financiar, de suport tehnologic și de cunoștințe în domeniul.

- În privința suportului de cunoștințe, ce aveți în vedere?

- Posibilitățile de colaborare între institutiile de cercetare și de învățământ superior din cele două țări; de altminteri, aceste relații între universitățile de profil constituie un motor important al colaborării S.U.A. cu alte țări. Am cerut un ajutor în ceea ce privește primirea în S.U.A. a tinerilor fermieri români, care încă nu au suficiente cunoștințe, nu atât de tehnică agricolă, cât de conducere a fermelor agricole. Cu ani în urmă, au existat și asemenea relații între România și S.U.A., mulți oameni de la noi au lucrat, o anumită perioadă, în fermele americane și vrem să refacem asemenea legături. Problema ca atare se află în studiu și nu este multă vreme vom primi răspuns, cred eu, favorabil. Am avut, de asemenea, o întâlnire la Camera de Comerț a S.U.A., unde în față unor firme interesante am prezentat oportunitățile de afaceri din România, în primul rând toate obiectivele noastre legate de privatizarea industriei alimentare, de

AMERICANII NE AJUTĂ, DAR HOTĂRÂTOR ESTE EFORTUL NOSTRU

rețehnologizare. Am constatat interesul americanilor în ceea ce privește silozurile, comerțul cu grâne și, bineînțeles, industria vinului, a panificației, dar și industria cărnii. O vizită la Banca Mondială mi-a prilejuit trecerea în revistă a ultimelor etape pe care le avem de indeplinit cu Programul ASAL.

- Știi că Programul ASAL a prilejuit multe discuții contradictorii sub predecesorul dumneavoastră.

- De data aceasta, s-a stabilit că Programul ASAL reprezintă doar un pas, necesar pentru privatizare, pentru demonopolizare, pentru așezarea agriculturii pe alte baze. Dar după el trebuie să urmăreștem pasul al doilea, de construcție a unui sector economic de tip locomotivă pentru economia românească. Americanii au agreat acest punct de vedere. De altminteri, se pare că și filosofia Băncii Mondiale este pe cale să se schimbe. Vor fi promovate alte tipuri de împrumut și noi vom intra în acest grup de țări agreeate pentru discuții. Vom intra în negocieri pentru un împrumut de 300 milioane dolari, în prima jumătate a acestui an. În afară de acest program de 300 milioane de dolari, mai sunt alte două programe pe care le-am obținut și le vom dezvolta în curând. Este vorba de un program legat de piața grâului, piață de dezvoltare și export de cereale, cuprinzând 47 milioane dolari, și un alt program, în valoare de 15 milioane dolari, legat de furnizarea de servicii pentru gospodăria săracă. La Centrul de studii strategice și internaționale a fost organizată o masă rotundă la care au participat mulți cunoșători ai agriculturii noastre. Tema dezbatării fiind agricultura românească, eu am prezentat obiectivele mari pe care le avem în etapa actuală, stadiul privatizării, noua lege de privatizare a I.A.S.-urilor, dorința de a merge spre o construcție instituțională nouă în sensul ca Agenția Națională de Consultanță Agricolă, împreună cu direcțiile generale să alcătuiască un sistem capabil să furnizeze informații cerute de fermieri. Aici cred că vom primi un sprijin de informatizare, pentru crearea unei rețele de transmitere de informații până în ultima localitate: costurile difuzorilor producătoare agricole, tendința acestor costuri, locurile de unde pot să se aprovizioneze etc. Am mai avut

o întâlnire la Camera pentru agricultură de la Camera Reprezentanților. Cu vicepreședintele acestor comisiuni, cu alte personalități, am convenit să facem mai mult pentru ca agricultura românească să fie mai bine cunoscută, inclusiv prin nașa vizionă efectuată în țara noastră.

- Ati amintit un program consacrat Pieței grâului; în ce constă și în ce stadiu se află?

- Ideea lui de bază pleacă de la faptul că tot ceea ce am făcut pentru desființarea monopolurilor (din Portul Constanța) acum trebuie să fie articulat pentru piață liberă. și această piață trebuie să ofere posibilitatea ca România să redevină, în zonă, principalul producător și comerciant de grâne pentru că Portul Constanța și, în general, Dunărea vor fi folosite nu doar de România, ci și de Ucraina, de Ungaria, de Iugoslavia și-a. Este un program avansat și el prevăză inclusiv construirea, în Portul Constanța, de alternative în ceea ce privește silozurile. Celelalte proiecte se află într-o fază incipientă.

- Din ce cauză?

- Întrucât este foarte greu să definiteze programe pentru suprafețele mici de teren agricol. Fără împărțirea exploatațiilor agricole este foarte mare la noi, peste 70% din proprietățile agricole au în medie 2,25 ha. Pentru proprietăți atât de mici este greu să construiești programe. Nimănii nu să finanțeze să vândă un tractor pentru așa ceva. Nimănii nu poate aduce la poarta gospodăriei semințe sau să preia producția mică pe care o asemenea gospodărie o are. De aceea, ne punem serios problema coagulării acestor mici proprietăți, îndeosebi ca servicii furnizate pentru suprafețe mai mari și pentru fermieri mai mulți.

- Dar, domnule ministru, despre nevoia unei asemenea "coagulări" se discută de mai mulți ani la noi și propunerile avansate în acest sens au fost nu o dată taxate drept cripto-comunism, deși despre nevoia cooperării pentru agricultorii români s-a vorbit și între cele două războaie. Când vom reuși să învățăm din propriile greseli?

- Problema este că, la noi, însă expresia de cooperativă agricolă are o conotație negativă și toată lumea se teme de așa ceva. De aceea, încercăm să înlocuim cooperativa agricolă cu asociația agricolă, cu cooperativa de serviciu, pentru că peste tot în lume există asemenea structuri de lucru în comun.

- În prezent, există și la noi asociații agricole, aveți în vedere un program de sprijinire a lor?

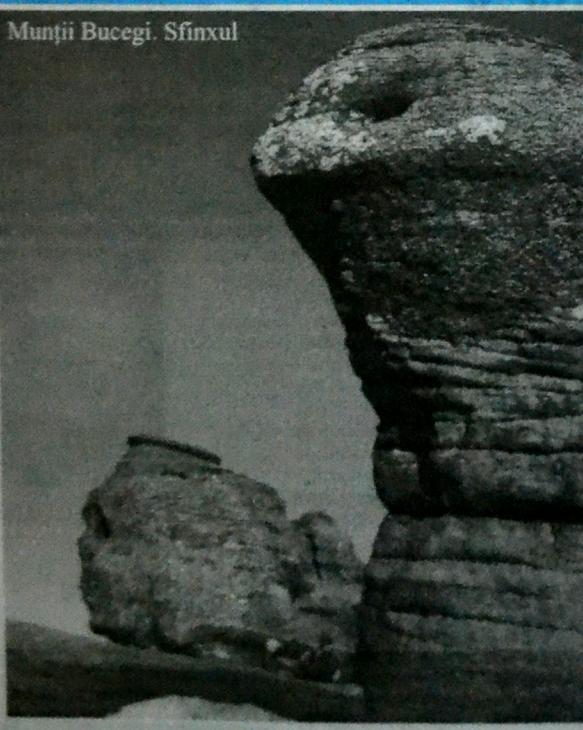
- Ne propunem, mai întâi, să modificăm legea asociațiilor agricole, să că se și lucrează în acest sens, pentru că, la elaborarea ei inițială, s-a procedat în mare viteză. Era imediat după cădere C.A.P.-urilor și ce s-a creat în loc au fost niște structuri de care beneficiază doar cei ce conduc aceste asociații.

- Și în ce sens se va modifica respectiva lege?

- În sensul ca toți membrii să poată lua decizii asupra activității desfășurate într-o asemenea asociație agricolă. Acum decizii sunt luate numai de cei ce le conduc. și le conduc cei ce au zis mai întâi „dă mi-mi mie pământul în asociație!”

- Vă urez succes în acțiunea dumneavoastră de redresare a agriculturii românești!

Munții Bucegi. Sfinxul

SPRE O AGRICULTURĂ PERFORMANTĂ, CU RANDAMENT ȘI PROFIT

Dr.ing. Angelo MICULESCU

Situația actuală a agriculturii României impune o examinare socio-economică, dezbrăcată de interese politice și ideologice, în interesul numai al celor ce lucrează în acest domeniu de activitate și al efectului favorabil al acestuia asupra întregii economii a țării. Agricultura a fost, este și va fi – indiferent de opțiunile politice de moment – un sector de bază al economiei României, care condiționează refacerea generală a țării și care trebuie să aibă, cu deosebită prioritate în măsurile de reconstrucție și dezvoltare a economiei.

În continuare, voi enumera câteva elemente de bază, care caracterizează activitatea agriculturii și rolul ei, în ansamblul economiei țării noastre, elemente care se regăsesc și pe plan mondial, în țările cu agricultură dezvoltată.

Agricultura este principală producătoare de materii prime, care stă la baza celei mai mari părți a producției bunurilor de consum, necesare populației țării, respectiv peste 65% din această categorie de mărfuri. Ca urmare, ea asigură de lucru la aproximativ 50% din populația activă a țării, prin activitățile de producție agricolă, depozitare, transport, industrializare, comercializare etc. a acestia. În situația de azi, când cca 70% din venitul populației este folosit, cu prioritate, pentru asigurarea hranei, rolul agriculturii este deosebit, în echilibrarea cu mărfuri a masei monetare, în circulație și în asigurarea liniștii sociale.

Totodată, asigurarea fondului de marfă agroalimentar autohton limitează importurile agresive, cu aspectul lor nefavorabil în balanță de plăți externe, care duce, direct la creșterea datoriei externe, la recuperarea căreia, valutar, importurile agroalimentare nu și pot aduce nici o contribuție.

servicii, pentru asigurarea bazei tehnico-materiale a acestia, cum ar fi industria chimică de îngășaminte și pesticide sau industria construcțiilor de mașini pentru tractoare, mașini agricole, combine, instalații pentru zootehnice etc.

La toate acestea se adaugă contribuția importantă la creația resurselor bugetare, prin taxe și

Cu numai câteva zile înaintea stingerii sale fulgerătoare din viață, dr. ing. Angelo MICULESCU a încredințat directorului revistei noastre, spre publicare, textul alăturat. Este primul dintr-un serial de 12 intervenții prin care acest mare specialist al agriculturii, sub ministerial, căruia România a realizat cel mai vast sistem de irigații din Europa și combinate zootehnice ultramoderne, intenționa să facă o analiză profundă a stării actuale din agricultura țării și să deschidă căile de evoluție a acesteia spre modernitate și competitivitate. Simpla nominalizare a temelor proiectate atestă vizionul strategic asupra agriculturii, gândire novatoare și spirit creator, curajul de a spune adevarul până la capăt, indiferent de conjunctura politică, mare experiență de viață a dr. ing. Angelo MICULESCU, dobândită inclusiv prin cunoașterea din interior a unităților agricole românești, dar și a sistemelor agricole din alte țări, între care agricultura S.U.A. unde a lucrat efectiv, într-o fermă, în cadrul schimbulor de specialiști, instituite între România și S.U.A. încă din anii '60. Prin competență, munca pasionată și dăruire exemplară a parcurs, treaptă cu treaptă, întreaga istorie organizatorică din agricultură. Ca membru titular și unul dintre cei mai activi președinți ai Academiei de Științe Agricole și Silvice „Gh. Ionescu-Sisești”, i-a sporit prestigiul internațional prin

realizarea unor programe științifice de anvergură, al căror principal obiectiv și criteriu de referință a fost promovarea interesului național în domeniul cercetării și practicii agricole. Dr. ing. Angelo MICULESCU a personalizat astfel fericita sinteză dintre teoreticianul avizat și practicianul cu un neobosit spirit întreprinzător, dintre economistul și managerul de aleasă tinerut. Prestigiul său de bun organizator a depășit hotarele țării, astfel încât, în calitatea pe care a deținut-o, până în anul 1990, de ambasador al României la Beijing, partea chineză îl consulta asupra proiectelor de reformă pe care le iniția în agricultură, deși o asemenea consultanță nu intra în atribuțiile lui oficiale. Spiritul de dăruire, generozitatea, prietenia pe care dr. ing. Angelo MICULESCU o legă cu oricine nutrește pasiune și interes deosebit pentru agricultură îl faceau un sfătuitor înțelept, un interlocutor captivant de la care oricine avea ceva de învățat.

Așa-l-a și surprins moartea, în efortul generos de a fi de ajutor celor din jur, celor din breaslă, celor cărora asigurarea păinii țării le stă la inimă.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

Mihai LORDĂNESCU

Materiile prime agricole stau la baza activității industriale alimentare, de piele și textile, fără de care acestea nu pot exista; de asemenea, au un rol important în activitatea industriei chimice și în celelalte activități industriale.

Producția agricolă creează activități importante în industria de

impozite, aplicate în scară, pe tot parcursul, de la realizarea producției agricole, circulația acestia, în industrializarea și comercializarea ei, până la consumator.

Mai trebuie spus că mult discutatele subvenții agricole valoric sunt mult sub contribuția adusă bugetului de

taxele și impozitele obținute, pe baza materiilor prime agricole, și că Ministerul de Finanțe face, în fapt, una din cele mai eficiente investiții, prin acordarea subvențiilor, dezvoltându-și baza de impozitare vitoare.

Cunoașterea realităților agriculturii țării noastre, consider că este de deosebită importanță pentru toți cei care sunt românești, doresc binele țării și pot să-și aducă o contribuție, oricără de mică, la reconstruirea și dezvoltarea acesteia.

Cu îngăduința cititorilor, mi-am propus prezentarea, în continuare, a unei scurte teme agricole. Fac aceasta ca o obligație de conștiință profesională, după peste 40 de ani de muncă, alături de mii de specialiști din generația mea, în interesul agriculturii României; pentru a ajuta pe cei interesați, cu deosebire tinerelui, care se pregătește pentru această meserie și pentru care însușirea

categorii de exploatații este de 2,25 hectare, subdivizată, de regulă, în 3-4 parcele. Sunt lipsite în general de mijloacele de producție necesare execuției lucrărilor agricole, pe care le realizează prin închirieri sau întrajutorări. Cu efecte de animale, dețin în general o vacă, un vitel, 1-2 porci, 8-10 oi și 10-15 găini. Producția agricolă, pe care acestea exploatații o realizează, este destinată în principal consumului propriu, cu excepția celor din jurul centrelor urbane care produc legume și fructe, dar care trebuie să-și cumpere mâncarea de bază.

Exploatații agricole mijlocii sunt reprezentate de asociațiile economice ale producătorilor agricoli privați. La sfârșitul anului 1998, acestea erau în număr de cca. 10.000 unități (scăzând cu 5.000, față de anul 1996) și dețineau o suprafață de peste 1 milion hectare, respectiv 8% din suprafața agricolă a României, având dimensiuni medii între 100-500 hectare. Asociațiile au depus eforturi economice susținute, asigurându-și, în proprietate, o parte a tractoarelor și mașinilor agricole necesare; celelalte se asigură prin închiriere. Producția agricolă, obținută de această categorie de exploatație agricolă, asigură în primul rând consumul agricultorilor asociați, dar creează și resurse importante (cca 40%) pentru vânzare, ca marfă.

Exploatații agricole mari sunt formate din societățile comerciale agricole. Ele sunt în număr de aproximativ 4.500 unități, din care cele:

- cu capital privat dețin 11% din suprafața agricolă a țării;
- cu capital mixt (stat și actionari) dețin 10% din suprafața agricolă a țării.

Suprafața medie a acestora variază între 500 și 6.000 hectare.

ACESTE UNITĂȚI DEȚIN ȘI IMPORTANTE EFECTE DE ANIMALE, CU DEOSEBIRE PORCII ȘI PĂSĂRILOR, ȘI CA URMARE AU OMARE CONTRIBUȚIE LA PRODUCȚIA MARFĂ DE CARNE DE PORC, DE PASĂRE ȘI DE OUĂ. ÎN GENERAL, ACESTE UNITĂȚI VALORIZĂ, DREPT MARFĂ, APROAPE TOATĂ PRODUCȚIA LOR AGRICOLĂ.

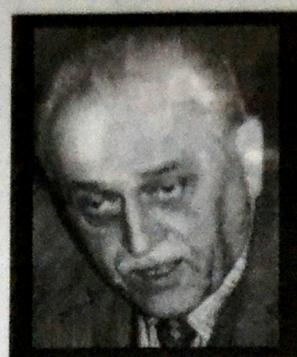
La acestea se mai adaugă și proprietatea publică – deținută de primării – în principal pășuni, reprezentând 11% din suprafața agricolă a țării.

Experiența mondială ne arată că această structură de exploatații agricole – mici, mijlocii și mari – EXISTĂ ÎN TOATE ȚĂRILE CU AGRICULTURĂ DEZVOLTATĂ, DIFERITĂ CA PROPORTII ȘI DIMENSIUNI.

Evoluția acestora, pe plan mondial, de care trebuie să înțem seama și noi, ne arată că ele trătesc, spre concentrare și trecere în categoria superioară de exploatație și spre specializare, care să le asigure posibilitatea de a avea producție marfă într-o proporție că mai mare din producția realizată, condiție fără de care nu se poate obține consolidarea economică a acestora și cu atât mai puțin dezvoltarea lor.

În numărul vîitor vom vedea aspectele economice, specifice acestor exploatații agricole și modul în care acestea se reflectă asupra propriei activități și asupra întregii economii a țării. Suprafața medie a acestor

Ion BITAN – Peisaj

RAPORTURILE DINTRE ȘTIINȚĂ ȘI SOCIETATE ÎN SFERA MANAGEMENTULUI UNIVERSITAR

Prof.univ.dr. Ștefan COSTEA

Toate preocupările privind reglarea corectă a raporturilor dintre știință și societate în general, a cercetării științifice universitare, în special, inclusiv cele privind planificarea, coordonarea și evaluarea realizărilor științifice, trebuie înțelese și practicate nu în perspectiva unei „lupte” între știință și anti-știință sau anti-intelectualism. Ea este o luptă, (trebuie să fie) pentru obținerea unor relații sănătoase între știință și cetățenii (întreprinderile, organizațiile etc.) care suportă (sprinjă) știință și sunt afectați de rezultatele ei. Știința, ca efort uman, se poate dezvolta în mod normal numai în consens și cu sprijinul celor pe care îi afectează.

În această perspectivă, două categorii de responsabilitate managerială în cercetarea științifică pot fi identificate: responsabilitate față de comunitatea științifică universitară și responsabilitate față de societate. Responsabilitatea socială a omului de știință are multiple dimensiuni (angajări în cercetări, care nu fac rău comunității sociale și umane, luarea în considerare a consecințelor previzibile ale realizărilor științifice, informarea corectă a publicului etc.). De aici decurge faptul că, comunitatea științifică nu poate lucea, ca singură, decizii în legătură cu consecințele sociale ale activității științifice pe care o desfășoară și ale rezultatelor acesteia. Deciziile care afectează comunitatea trebuie să rămână decizii manageriale care trebuie să fie luate de acele departamente universitare investite cu responsabilități speciale în acest scop.

După expresia unui laureat al Premiului Nobel: „*Știința este o problemă prea importantă, pentru a fi lăsată în seama oamenilor de știință*”.

Ansamblul problemelor discutate anterior este suficient de convingător pentru demonstrarea faptului că o radiografie mai profundă a condițiilor și modalităților de conducere și de promovare a științei, ca factor

hotărâtor al dezvoltării sociale este actuală.

Esențial în această problemă este a se înțelege că dezvoltarea științei nu poate fi pe deplin înțeleasă numai în perspectiva logicii sale interne, ci într-un cadru mai larg, istoric, social, economicopolitic și cultural, care intervine cu implicații complexe și profunde în întreaga sferă a raporturilor dintre știință și societate. În această perspectivă, devine evident că dezvoltarea științei nu este o simplă creștere a sa, la nivelul adevărurilor științifice, în sine, ci un proces socio-uman complex, aflat sub incidența unui mare număr de factori sociali, culturale, istorice, ideologici și, nu în ultimul rând, personali.

Iată de ce, managementul cercetării trebuie să se concentreze pe descifrarea unor astfel de realități complexe, care fac mereu actuală necesitatea studierii și cunoașterii naturii științei și a activității științifice, a proceselor de bază și a tendințelor ce se înregistrează astăzi în dezvoltarea științei, profesionalizarea științei, orizonturile, viață și motivațiile oamenilor de știință, legăturilor cu factorii economici și sociali, politici și culturali etc., ca și a unora din „fațetele nevăzute” ale cercetării științifice care, în studiile de logică, epistemologie și chiar de istoria științei nu își găsesc locul, deși în desfășurarea reală a proceselor de cercetare au ponderi și semnificații mult mai mari decât se presupune în prezent.

Acestea reprezintă doar o mică parte a argumentelor în favoarea piedicării pentru determinarea căt mai precisă și mai rațională a statutului sistemului științific minoritar în cadrul sistemului științific național. În mod concret, aceasta înseamnă stabilirea judicioasă a locului și rolului, ca și a funcționalității activității științifice în universitate, aceasta exprimându-se în statutul social, material și moral al „producătorilor” cunoașterii științifice și a mijloacelor de acțiune, respectiv, a

de știință și-a conturat și continuă să se mențină o imagine în mare măsură romantică, în sensul că, această categorie de oameni își dedică eforturile căutării adevărului, fără nici o altă motivare, în sfara aflarei lui. În realitate, ei constituie o categorie de oameni la fel ca și oricare altă, cu necesitățile, aspirațiile și idealurile umane generale, caracteristica tuturor oamenilor, speciei umane în general. Ca o categorie profesională, astăzi deja constituită și afirmată în structurile socio-profesionale existente, evident că prezintă și o serie de particularități, a căror cunoaștere autentică și luare în considerare sunt importante pentru asigurarea condițiilor corespunzătoare, necesare susținării și valorificării la cote cât mai înalte a resurselor de muncă și de creativitate ale membrilor unei asemenea categorii de oameni. De aceea, dintr-o listă incompletă de teme ale managementului problemelor specifice „producătorilor” științei n-ar putea lipsi:

- analiza mediului din care provin și a condițiilor lor actuale; atitudinea lor față de muncă; concepția lor generală despre lume și viață; comportamentul lor ca membri ai organizațiilor și instituțiilor științifice constituise; condițiile formării lor profesionale și ale promoțiunii lor profesionale, civice și umane; orientările valorice, convingerile și atitudinile sociale, filosofice sau politice etc. etc.

De măsura în care sunt cunoscute și de modul în care asemenea elemente sunt luate în considerare și soluționate, depind multe în rețeaua interrelațiilor dintre univer-

sitate, societate și știință. Între altele, și datorită faptului că astăzi au apărut multe grupe de interese și de „clienti” față de știință și cercetarea științifică, fiecare cu cerințele și aspirațiile sale specifice. Răspunsurile la aceste multiple solicitări se „filtrează” în mod firesc, astăzi în ceea ce privește conținutul, că și nivelul și orientările lor, de întreagă această rețea de elemente ale vieții reale, intime a cercetătorilor, cu toate consecințele care derivă dintr-o asemenea situație.

Este evident că tratarea raporturilor dintre știință și societate este departe de a fi epuizată prin datele și ideile prezentate mai sus. Ea ar trebui și ar putea fi completată și aprofundată cu un alt set de teme, referitoare la relațiile nemijlocite dintre cercetarea științifică, progresul tehnologic, economic și social, politica cercetării științifice, organizarea și planificarea științei, știința ca tip distinct de „muncă” și de întreprindere; tipologia cercetării științifice; obiectivele și finalitățile cercetării, modalitățile de evaluare și valorificare societății a rezultatelor investigațiilor științifice; condițiile constituiri standardelor științifice; știința și activitatea decizională și.m.d.

Toate acestea se constituie în activități și funcții manageriale și în învățământul superior universitar, iar realizarea lor în mod adecvat și specific cercetării ce se realizează în acest sistem, reprezentă, astăzi o condiție, că și o părție esențială în asigurarea eficienței și performanței cercetării științifice universitare.

ȘCOALA PE MAPAMOND SISTEME ȘI... DILEME

Prof.univ.dr. Nicolae RADU și dr. Iulia GONȚA

Criza sistemelor de învățământ este mai generală. Ea afectează multe țări și nu ocolește nici Rusia. Ca și în România, în Rusia se fac numeroase tentative pentru ieșirea din impulsul produs de intrarea în etapa postcomunistă de evoluție a țării. Dorința de redresare rapidă și de adaptare la noile condiții economice și sociale este puternică și, din acest motiv, încercarea diferitelor soluții este firească. Revista săptămânală „Ucitelskaia gazeta” reflectă, în felul ei, întreaga dinamică și nu este lipsit de interes să ne oprim asupra cătorva idei cuprinse în diferite articole publicate în 1998.

Preocuparea esențială a managementului școlar este elaborarea strategiilor capabile să adapteze învățământul la noile condiții. Dificultățile apar tocmai în punerea de acord a evoluției școlii cu noua realitate socio-economică. Și ele nu au fost deloc minimalizate. La începutul anului 1998, într-un interviu acordat de vicepreședintele Federației Ruse, Oleg Sășnev (U.S. nr.1 din 13 ianuarie 1998, pag.6) problema amintită este exprimată

astfel: „Cu toții suntem îngrijorați de starea actuală a învățământului și considerăm necesare unele schimbări. Dar ne temem să luăm măsuri în direcția reformei învățământului din pricina eșecurilor avute în domeniul reformei umanitare și economice” (subl. n.n.). Iată o exprimare limpede a dificultăților ce apar în sfera reformei învățământului din pricina lipsei de claritate a reperului economic și uman. Și, mai departe: „Schimbările dorite în învățământ, care prezintă un anumit risc, vor fi verificate prin experimentare” („U.G.”, 13 ianuarie 1998, p.6). Riscurile pe termen lung sunt posibile în sfera educației datorată grabei, sincronizării mimetice cu alte modele etc.

Dar presiunea în direcția schimbării se amplifică și nu este de mirare că, la anumite intervale de timp, apar articole care o reflectă. „În momentul de față există o necesitate acută a elaborării unui mecanism de funcționare a sistemului economico-organizațional și a dez-

voltării sistemului de învățământ. Dificultățile sunt provocate de schimbările structurii sociale-economice în Rusia... cu efecte greu de anticipat (“U.G.” nr.13, din 7 aprilie 1998).

Alte probleme sunt de luat în considerare datorită importanței și franchetei cu care sunt recunoscute în paginile revistei „U.G.”... Copiii din sate sunt foarte slab dezvoltăți; puțin comunică cu adulții, au un vocabular sec de cuvinte, puține cunoștințe legate de mediu înconjurător, adesea nu știu să intre în relații cu adulții, nu înțeleg sensul uneia sau alteia activități, de aceea interesele lor sunt primitive, le este greu să învețe”. („Ucitelskaia gazeta!” nr.4 din 3 februarie 1998, p.7).

Starea copiilor la sate este jalinică, dar mai grav este faptul că nimici nu o poate schimba. Adulții sunt preocupăți de alte probleme, dictate de sărăcie, nebăgând de seamă că acești copii au nevoie de mai multă atenție. Gravitatea situației este „fortificată” de abandonul școlar.

(Continuare în pag. 5)

(Continuare din pag. 4)

În orăge situația este cu totul altă. Aici copiii cresc în mijlocul nevoilor tehnico-științifice și le sunt repercursele. Dar percepția nouului se răstrengă sub influența modei de „valoare”, care constă în adaptarea la orice este nou.

Îată și alte aspecte avute în atenție de „U.G.” în 1998. În ceea ce schimbările ce se produc mereu în învățământ și în orientarea lui, populația este nemulțumită de măsurile luate de guvern. Disfuncțiile sunt reale. Astfel, Președintele Comitetului de Învățământ și Știință al Dumei de Stat, Ivan Melnicov remarcă în „U.G.” din 13 ianuarie 1998: „Anul 1997 a fost complicat pentru cadrele didactice și pentru părinți, pentru întregul sistem de învățământ. Încă au mai rămas datorii în privința salariilor. Până în prezent nu s-a ameliorat situația manualelor, s-au măsorat fondurile alocate învățământului. Apar întrebări legate de situația învățământului în urma introducerii reformei” („Ucitselskaia gazeta”, nr. 1 din 13 ianuarie 1998, pag. 6).

Și totuși, în Rusia se iau măsuri pentru redresarea învățământului, pentru ridicarea calității lui. Toți sunt interesati de rezultate pozitive. Se speră că dezbatările, congresele, conferințele și experimentele vor aduce schimbări. Însă, efectele sunt așteptate deja prea mult.

În primăvara anului 1998, în Federația Rusă au intervenit schimbări la nivelul cadrelor administrative. Ca urmare a impossibilității continuării rămânerii în funcție a ministrului învățământului, acesta a fost schimbat.

Venit recent în post, noul ministru al învățământului a evaluat situația cu optimism și încredere în posibilitatea ridicării învățământului din Rusia la nivelul european. Într-un interviu realizat de Piotr Polojevets, noul ministru al învățământului, Alexandru Tihonov, a analizat părțile atât negative, cât și pozitive ale sistemului: „Sigur că noi avem ce învăță și de la alții. Drept exemplu putem lua școlile municipale de politehnică din S.U.A., care sunt cele mai bune din lume. La fel și Universitățile clasice din Franță și America, care pregătesc specialiști de profil complex (divers), reacționează operativ la schimbările bursei de muncă și, cu toate acestea, nu și pierd învățământul de bază. Anglia poate servi drept exemplu al învățământului la distanță, iar Germania se distinge prin excelenta organizare de reciclare a adulților. Eu am enumerat diverse țări, dar nu sisteme de învățământ. Doar elementele lor.

Învățământul din Federația Rusă, după părere mea, nu este mai prejos, în general. El este de calitate, cu toate că nu la toate specialitățile. La economie și management, de exemplu, noi nu avem destule instituții care să pregătesc cadre la nivelul universităților europene. Situația este similară la drept, politologie și sociologie, la care suntem mai slabii. Avem probleme cu

pregătirea cadrelor medicale. Aceasta este legată de slaba dotare a bazei tehnico-material, a laboratoarelor din cadrul universităților de medicină și a spitalelor. La noi se lucrează eficient în sistemul de pregătire începătoare profesională. Desigur, și aceasta necesită o restructurare. Însă în ceea ce privește pregătirea profesională, noi întrecem alte țări. De asemenea, avem cele mai bune școli de ingineri și cei mai buni specialiști în științe exacte. Dacă școala superioară este bună, înseamnă că din școală medie vin copii bine pregătiți. Dar acolo există o problemă serioasă – cadrul didactic. Nu am în vedere profesionalismul, cu toate că și aceasta este una din problemele actuale. Ci salariul. Lipsa lui îi inhibă pe profesori și ei nu-și manifestă potențialul existent....

A doua problemă este îmbătrâinirea cadrelor. Nu este prestigios să lucrezi ca profesor la școală. și o altă cauză a dezinteresului față de această specialitate este salariul. Cine va merge să învețe pentru a fi învățător sau profesor, știind că la școală salariile nu se dau cu lumeni. Școala se mai ține pe simțul de datorie și pe responsabilitatea cadrelor didactice, care sunt exploataate din plin. Așa ceva nu trebuie să existe. și noi vom lua măsuri pentru normalizarea situației, vom adapta doctrina și concepția reformei pentru scoaterea școlii din criză. și nu la sfârșitul veacului, dar în anii următori” („Ucitselskaia gazeta”, nr. 10 din 17 martie 1998, pag. 3).

Problema constă, în Rusia, ca și în alte țări post-comuniste, în evaluarea corectă a situației actuale în care se află sistemul de învățământ, stabilirea cauzelor care au dus la intrarea în criză și conturarea traseului care ar permite „saltul calitativ” în direcția dorită. Prima condiție a reușitei în reforma învățământului este luciditatea și calitatea diagnozei. și multe luările de poziție, în genul în care o face Ivan Melnicov, ne conving că nu-i lipsesc Rusiei pentru a reuși nici oamenii de mare calitate intelectuală și morală și nici voința de a reuși. Când? Noi le dorim că mai repede, în speranță că efectul pozitiv va fi molipsitor, constituind progresul învățământului contemporan în general, căci învățământul este în criză nu numai în Est, ci și în Vest, chiar dacă problemele nu sunt aceleași.

Oglindă a vieții științifice

Debutul Analelor la “Spiru Haret”

Seria Geografie

Seria Istorie

Prof.univ.dr.docent Grigore POSEA

Prof.univ.dr. Ștefan LACHE

O nouă revistă se alătură prestigioasei familii a publicațiilor geografice. Am pregătit-o cu speranța că va beneficia de interes din partea specialiștilor.

Ne propunem să cuprindem în ea nu numai rezultatele științifice ale celor care astăzi, mai tineri sau mai puțin tineri, își unesc eforturile pentru a asigura un viitor Facultății de Geografie, nou înființată în cadrul Universității „Spiru Haret”, ci și rezultatele altor geografi, cadre didactice sau cercetători, care doresc să publice alături de noi rodul activității domnilor lor. Paginile revistei le stau la dispoziție.

Avem în vedere, în primul rând, să asigurăm spațiu necesar pentru prezentarea unor materiale originale, dar suntem deschiși și pentru lucrări de interes metodologic ori pentru materiale cu caracter informativ, precum recenzii ale unor lucrări valoroase, prezentări ale unor manifestări științifice interne sau internaționale, bibliografii tematici etc.

Adresăm, deci, colegilor geografi, invitația de a transmite redacției materiale concise care se înscriu pe aceste coordonate. Totodată, vom fi onorați să primim sugestii pentru diversificarea conținutului revistei.

Ne simțim datori că la apariția acestui prim număr să exprimăm, și pe această cale, mulțumirile noastre Editurii Fundației „România de Mâine” și rectorului Universității „Spiru Haret” care, cu înțelegere și bunăvoie, ne-au acordat un sprijin constant.

Analele Universității „Spiru Haret”, seria Istorie debutează cu acest număr. Revista este pregătită de facultatea de profil, cu convingerea că se va bucura de atenția specialiștilor și a studenților, a tuturor celor care iubesc istoria și prețuiesc învățăminte ei.

Revista se deschide cu o structură tematică specială, primul ei număr fiind consacrat celor două mari evenimente ale Iстории Românilor aniversate în 1998. Este vorba de Revoluția de la 1848 și de Unirea din 1918, de la care s-a scurs un secol și jumătate și, respectiv, opt decenii. Studiile și comunicările care dau substanță acestui număr sunt întregite de un semnificativ set de documente, circumscris același conținut tematic, urmărind mai buna cunoaștere a drumului modernizării societății românești și al integrării naționale, jalonați de evenimentele istorice menționate.

Cronica vieții științifice – rubrică tradițională a revistelor de acest gen, pe care o dörim mereu îmbogățită de la un număr la altul -, cuprinde prezentarea manifestărilor științifice organizate cu prilejul aniversării Revoluției de la 1848 și a Unirii din 1918, recenzii și note de lectură, revista revistelor.

Dorim să asigurăm și în numerele viitoare ale revistei, preponderența studiilor menite să contribuie la aprofundarea cunoașterii istoriei moderne și contemporane, românești și universale. Vom acorda, însă, un spațiu cuvenit oricărei lucrări istorio grafice elaborate de cadrele didactice și de cercetătorii Universității „Spiru Haret”, ale universitarilor din alte instituții de învățământ superior și de cercetare. Colegiul de redacție intenționează, de asemenea, să publice studii din domeniile metodologiei și teoriei istoriei, precum și materiale documentare și informative, bibliografii tematici și alte texte, atât de necesare studenților facultăților de profil, tuturor celor interesati de literatura istorică,

Tinem să ne exprimăm întreaga gratitudine rectorului Universității „Spiru Haret”, a cărui solicitudine am simțit-o pe tot parcursul pregătirii revistei.

ROMÂNIA ÎNCOTRO ?

(Continuare din pag. 1)

Simpla întrebare, tot mai frecventă în opinia publică națională, în ultimii 2-3 ani, România încotro?, are nevoie de răspunsul cumulat și sincronizat al științei și ai politicii. Starea actuală de criză profundă, în primul rând în economie, dar și în celelalte domenii, inclusiv în sfera politică (mai ales la nivel național, dar și în privința diverselor structuri și formațiuni politice, după cum recunosc ele însele), impune analize și răspunsuri obiective, adică științifice, realiste, rationale la covârșitoarea diversitate de probleme cu care se confruntă, tot mai dramatic, societatea românească în ansamblu, asemenea fiecărei colectivități sau comunități locale.

Judecând după mersul în „zig-zag”, mai mult involutiv decât evolutiv, al reformelor multisectorale despre care „se vorbește” de aproape un deceniu, fără ca vorbele să-și găsească acoperire satisfăcătoare social în fapte (reformarea economiei, a instituțiilor publice, a legislației, a învățământului, a cercetării științifice etc.), apare limpede că, pe de o parte, în conducederea socială s-a dat „frâu liber” subiectivismului și improvizării, interesele particulare, de grup trecând înaintea celor naționale, iar, pe de altă parte, apelul la metodele obiectivității, ale științei a fost și este aproape inexistent, rezultările fiind departe de așteptări, reducându-se, în fapt, la promisiuni. Fără a aduce acuze unei etape sau alteia a dificilei tranzitii, mai niciodată definită credibil, ca proiecție sau „tintă” socio-economică de atins, este de remarcat că strategiile socio-economice-politice post-decembriste, enunțând sau promițând

„rezolvarea de probleme”, nu au răspuns unor prealabile întrebări simple (de altfel puternic simțite de opinia publică națională), lessne sesizabile; oare aceste probleme au fost și sunt corect formulate, în seamă în mod **realist** de posibilități, **coreleză** logic aceste posibilități cu aspirațiile sociale? Observând neîmplinirea multor promisiuni și angajamente politice post-decembriste, mai vechi sau mai recente, credem că apare limpede, în sensul reflecțiilor pe care le propunem prin această abordare, că sprijinul sau contribuția științei, apelul la atribuțiile sale analitice obiective servesc efectiv și eficient cauza **rezolvării** problemelor dezvoltării, în primul rând prin capacitatea **definirii lor corecte**.

Dacă doctrinele, programele și strategiile forțelor politice, oricare ar fi ele (cele consacrate și devotate adevarării democrației și statului realmente de drept, se intlege), proclamă și urmăresc anumite interese, prezintând anumite alternative – ceea ce este logic și firesc într-un sistem pluralist -, aceste interese și alternative devin cu atât mai **credibile și realiste** cu cât, pe de o parte, se inseră organic intereselor naționale, iar, pe de altă parte, pornesc lucid de la starea națională, evaluată aşa cum se prezintă ea și nu cum o „vede” sau o „interpretează” o

orientare politică sau alta. Iată de ce, dată fiind diversitatea de interpretări și orientări, prin natura lor diferite, dar și contradictorii, având în vedere insuccesele sau eșecurile management-politice de până acum ale tranzitiei, considerăm ca fiind de stringență actualitatea întoarcerea cu

oameni care au evoluat în plan politic, poate prea repede, și care au pretenții de adevarări manageri. Cine sunt unii dintre ei? Nu au condus pe nimeni până acum, nu au lucrat niciodată în economie, unii nici din curiozitate nu au fost într-o întreprindere și au condus sau conduc reforma economică în diferite domenii.

Până la urmă, păstrând proporțiile, nu este o mare nemenorcare că greșesc. Nemenorcare vine de la faptul că nici nu fac apel la cei care se pricep. Să ai ajuns la un punct sensibil. Se **conduce prin algoritm**. Dacă prin absurd am acceptat acest lucru, el ar putea fi valabil la primul nivel ierarhic din societate: miniștri și secretarii de stat. Dar, din păcate, el atinge și alte niveluri, distrugând profesionalitatea, acumulările, pricepera, acolo unde eventual acesta există. Înnoirea, parte necesară, proces necesar, se face nu după algoritm. Am spus că se poate greși. Ar trebui ca factorii importanți de conducede să-și găsească și să aibă alături consilieri, asistenți de mare competență. O analiză mai atentă arată că la nivele foarte înalte din economie există consilieri, asistenți de care nu auzit nimeni până acum, care fac altceva decât ar trebui să facă: dau telefoane, organizează sedințe, fac situații și tabele etc. și lasă conducețorii respectivi să se înnece în gafe la nivel național și internațional.

In România, din fericire, sunt mulți profesioniști cu care oamenii politici nu stiu să colaboreze. Într-o reuniune științifică un inalt funcționar ministerial afirma că nonsensul că nu are timp să lucreze cu cercetarea și crede chiar că nu îl poate fi de folos aceasta.

Prăpastia dintre oamenii politici și lumea științifică

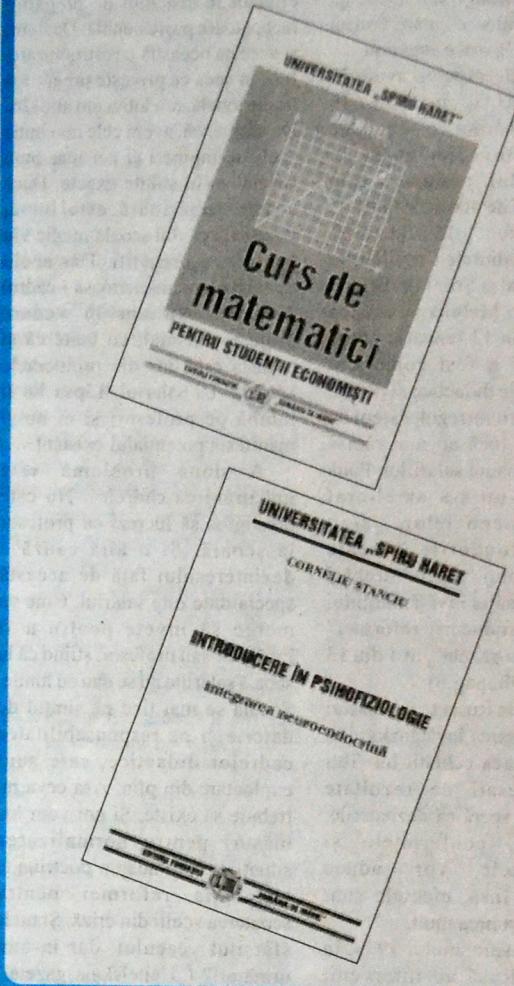
In România, din păcate, această prăpastie există. Nu se întâmplă acest lucru, însă, în tările dezvoltate. Explicația pare simplă la prima vedere. Ea este legată de arroganța politicilor, de excesul de priceperă pe care aceștia îl etalează, firește, nejustificat și de „frumusețea” spectacolului politic care este dezarmant

față la metodele și criteriile științei, evaluarea fără patimi politice și prejudecăți, cu ochi critici, desigur, a realităților trecute sau prezente, în scopul prefigurării realiste și credibile a viitorului națiunii.

În acest sens și în acest spirit s-a dezvoltat și se dezvoltă activitatea de cercetare științifică în cadrul Fundației „România de Mâine”, a Universității „Spiru Haret”, a Institutului de Sociologie și Opinie Publică etc., activitate reflectată în publicarea a numeroase volume în propria editură, în organizarea sistematică de dezbateri, simpozioane și sesiuni științifice, în sute de articole și studii apărute în revista „Opinia Națională”. În acest context a apărut, în urmă cu trei ani și a avut un semnificativ ecou public, lucrarea analitică **Starea națională 1918-1996**. O asemenea experiență ne-întărită convinerea că, mai ales în condițiile în care dezbatările și confruntările privind prezentul și viitorul României poartă amprenta subiectivismului și partizanatului politic intern, dar și semnele unor ingerințe și influențe din afară, este necesar ca periodic, la scurte intervale, să se realizeze, în spirit științific, obiectiv și prin metode științei, evaluări globale ale studiului economico-social al țării, capabile să răspundă amintirii întrebării cruciale, de interes național, **România încotro?** Reflecțiile de față oglindesc o asemenea preocupare și implică unele clarificări metodico-analitice și conceptuale, care vor urma.

Anticipând o asemenea problematică, în cadrul căreia se inseră demersurile înțepute în acest articol, subliniem de pe acum că, în spiritul respectului pentru adevară și obiectivitate, mai ales în domeniul științelor sociale și politice, domeniu în care obiectivul și subiectivul sunt mai greu de delimitat, este necesar să fi înălțăre prejudecățile sau, cum se exprima Max Weber, orice idee care ar fi inspirată de pasiunea omenească, tendențiosă, făcând o clară demarcare între punerea unei probleme, cunoașterea faptelor și aprecierea lor.

LA EDITURA FUNDATIEI „ROMÂNIA DE MÂINE”

pentru un om de știință. Au făcut din Ministerul Științei și Tehnologiei o agenție similară multora, cu care comparațiile ar stârnii cel puțin jenă. Experimentele făcute în organizarea unor discuții ale conducerii cu diferiți oameni de știință români, nu sunt de natură să consolideze relațiile la care ne-am referit, și, mai ales, să conducă la rezolvări atent fundamentate.

Unii străini pun întrebări delicate. Bine domnilor, dar aveți în diferite posturi de conducede profesori! De ce nu actionează eficient? Răspunsul ar prelungi foarte mult considerațiile ce se impun. Care sunt problemele fundamentale ale României? Sunt cele economice și sociale. Față de acestea, de experiența și pricepera în astfel de domenii se pot raporta și judeca performanțele.

Cu toate acestea, relev aici un punct de vedere, al unuia profesor român stabilit în Brazilia, care, cu ocazia unui eveniment științific în cadrul Academiei Oamenilor de Știință din România, a făcut următoarea propunere: este cazul ca oamenii de știință să intre în politică și să facă altfel de politică. Credem că trebuie înțeleas bine acest mesaj.

Atenție la management

Afirmarea lui Richard Farmer, la care ne-am referit în coloanele acestei publicații, după care „managementul explică de ce o țară este bugetară sau săracă” nu a fost încă bine înțeleasă.

Sigur, în ultima vreme mulți și-au descoptit „mari valențe” de priceperă în management. Au chiar CV-uri bogate în care nu uită să treacă nici o participare la diferite reunii științifice (mai ales la mesele acestora), care se laudă – pentru că sunt conducețori – cu ce au făcut alții dintr-o subordonații lor, pentru că nu am reușit să ajungem la relația superioară dintre conducețor și colaboratorii acestora.

Și mai este ceva. S-au desfășurat și se desfășoară în tările noastre diferite programe de training, naționale și internaționale. Pentru a-și conserva suficiența, conducețorii de vîrf ai diferitelor instituții, organizații, firme nu participează la aceste programe. Fenomenul

este grav, pentru că același lucru a început să se petreacă și în diferite școli înalte, universități, facultăți.

Este, așadar, nevoie ca pentru personalul care ocupă funcții de conducede sau pentru care se întrevadă ocuparea unor asemenea funcții să se organizeze cursuri de management sau cu alte teme.

Facem aici propunerea că, într-un cadru structural ce se va considera corect, să se înființeze o facultate de management guvernamental, de nivel post-universitar, cu programe flexibile (ca durată și conținut), care să fie ocupate în mod obligatoriu de actualii și viitorii ocupanți ai unor posturi guvernamentale și nu numai.

Ce este de făcut?

În situația limitată în care se găsește România se cer întreprinse unele măsuri de maximă urgență.

- Elaborarea unei strategii globale, la nivel național, a unor strategii pe domenii și ramuri de activitate, precum și la nivel teritorial.

- Antrenarea organismelor de concepție – instituții de cercetare, proiectare, organisme de consultare la scară națională, institute de management, academii și universități pentru parteneriali sociali, pentru societatea civilă, pentru ca, formând colective multidisciplinare, să se asaneze marile și urgentele probleme cu care se confruntă societatea românească. Acestea trebuie să li se creeze toate condițiile optime de muncă. Contribuția diferitelor ministere, care sunt, mai ales organisme birocratice, să fie admisă numai sub aspectele de concepție, dacă le are.

- Instaurarea obligativității existenței unor studii aprofundate, care să preceadă acțiunile importante de restructurare și privatizare.

- Promovarea unei autentice scări a valorilor în societate, eliminarea imposturii și dilettantismului și consonarea competențelor profesionalismului.

- Corelarea permanentă a rezolvării problemelor economice cu cele sociale.

Toate aceste lucruri se pot realiza. Reforma economică, restructurarea și privatizarea sunt făcute pentru oamenii acestui țar și să trăiască mai bine. Este un mesaj care trebuie bine percepuit.

EXAMENUL RESTRUCTURĂRII

(Continuare din pag. 1)

Puncte de vedere

Fenomene aberante

Este clar pentru toată lumea că în succesiul proceselor de reformă, restructurare și privatizare se datorează lipsă unei vizionuri strategice de ansamblu și de perspectivă. Nu se poate acționa în dezordinea generală care domină în economie. Este necesar să vedem care va fi harta economică a României în perspectivă. Ce ramuri și subramuri vom continua să susținem – în contextul economiei de piată, înăuntru seara de o serie de factori cum ar fi: resurse, capacitați (am făcut o cincă tară producătoare de utilaj petrolier din lume etc. etc.), capacitatea de dezvoltare și de a fi competitive într-un interval acceptabil de timp. Să nu uităm, însă un exemplu care a făcut veșă, cel al Japoniei, care înainte de a explora pe piața internă și-a pus la punct economia propriă.

Statul, guvernul cu oscilații tur regretești – când se ocupă, când nu, de starea economiei. Să atușe când o face respecte resursele.

Și pe deasupra, toată lipsa de competență managerială provoacă și amplifică somajul, inflația, săracia. Sună

Lipsește profesionalismul?

Structurile de conducede sunt pline de diletanți. În management diletanțismul este un fenomen social. Există o gravă confuzie între politică și management. Sună

Reflecții apolitice

SĂRĀCIA NAȚIUNILOR

Caius Traian DRAGOMIR

Atunci când Adam Smith a publicat, în 1776, ale sale „Cercerile asupra naturii și cauzelor bogăției națiunilor”, el a conceput unica drept sur să o oricărăi producere de bunuri și a oricărăi posibilități de acumulare a acestora, concurența fiind ridicată la nivelul unui principiu de existență. Designul, succesorul concurențial devine astfel modalitatea oricărăi fixări a bogăției, cale de stabilizare a posesiunii de bunuri, având drept consecință constituirea de capitaluri și patrimoni, ca și creșterea cantitativă și calitativă a consumului. Eșecul concurențial era considerat cauza săraciei, în toate aceștiunile pe care le poate fi acordat termen. Privind lucrurile astfel s-ar putea crede că muncă este muncă – și ea produce bogăție – indiferent de circumstanțele în care este prestată și că, în procesul concurențial, orice produs se prezintă exclusiv cu un singur cuplu de caracteristici, respectiv calitatea și prețul. În realitate, muncă nu se valorifică decât în asociere cu capitalul, produsul muncii valoarează din nou în funcție de condițiile în care a fost realizat, de jura de proveniență și de publicul căruia se adresează. Concurența este departe de a reprezenta o comparare directă și simplă a unor produse. Protecția, tradiția, reputația – toate acestea determină efectele concurenței, succesul sau insuccesul în acțiunea concurențială. În realitate, angajate în adevărată concurență sunt sistemele economice – naționale, continentale, transnaționale difuze. O țară este sau nu este competitivă, aceasta, adesea, indiferent de produsele ei.

Trebue observat că, în țările est-europene cel puțin și în perioada ultimilor două decenii (ultimii zece ani de comunism, plus zece ani de așa-zisă reformă), regimul politic și guvernarea au influențat relativ puțin performanțele economiilor naționale; mai curând s-a putut observa că schimbările, oricare ar fi fost ele, au dezavantajat activitatea economică. Faptele acestor sumi uimitoare și în orice caz, ar fi fost greu de prevăzut anterior. Nici o anticipare a economistilor, dintre cele care au circulat, nu a luat în considerare posibilitatea unor astfel de fenomene. Ultimii ani de comunism au reprezentat, în aproape toate țările fostului sistem dictatorial, o perioadă de stagnare economică severă. Suprimerile, de facto, a investițiilor destinate modernizării industriale, a făcut ca stagnarea să fie deosebit de evidentă și de masivă în România. Însă toate statele comuniste au rezultat simultan această pierdere a capacitatii economică de progres. Cu toate acestea, singura țară care depășise, în cursul lui 1998, produsul intern brut atins în ultimul an de comunism a fost Polonia. Toate celelalte țări, chiar dacă reușiseră o surgență creștere economică, după trecearea punctului minim al fluxului productiv global se aflau încă, din acest punct de vedere, sub nivelul de acum un deceniu.

România a trecut de la comunism la o politică orientată social-democrat, cu unele nuanțe liberale, apoi la o politică social-democrată cu asemenea socialiste și, în sfârșit, a încrezut o poziționare liberală, în spectrul variantelor politico-economice. Singurul interval de stabilitate economică – și chiar de moderată creștere – îl formează ultimii ani ai guvernării social-democratice. Prin toate acestea modificările ale ideilor politice, în funcție de care s-a dirijat sfatul național – să, ca și patin, existența națională – investițiile nu au demarat,

nu-nică – prin muncă (aceea ce este de dorit să se întâmple cu căt mai mulți), prin apărul de capital (aceea ce nu pot face, în mijlocul semnificativă decătuță patină), sau prin creșterea rezultând din vocația filantropică a restului oamenilor (aceea ce este bine să nu se întâmple decât excepțional). Problema este, deci, aceea a evaziunii universalității necesare a muncii. În scopul supunerii în față acestui principiu moral care determină comportamentul politic, economic, social și cultural al omului, țările dezvoltate produc hipertehnologii (utilizând forță de muncă puțină, dar realizând astfel principalele valori exportate) și servicii, mai ales pentru piața internă, servicii care reprezintă și baza coeziunii economice-sociale în respectivele civilizații.

Țările mai puțin dezvoltate se vor dirija în producția bunurilor destinate utilizării de masă, doar astfel forță de muncă din aceste țări poate fi antrenată semnificativ de larg în activitate. Cum nivelul prețurilor este dictat de economiile dezvoltate, întrucât ele sunt singurele surse pentru hipertehnologii – produse extreame de necesare tuturor –, dar sunt și principalele consumatoare ale bunurilor utilizate larg, este în avantajul acestor țări ca ultimele tipuri de produse

să fie ieftine și pot impune același condiții. Prețurile colosale se obțin, pe respectivul teren, nu alea prin redirecțierea componentelor salariale a acestor țări, deci prin deprecierea monedei – prin pauperizarea forței de muncă și priu soților. Comunismul a lăsat în urmă-lui pări unde ocuparea forței de muncă se face mai ales în industrie și în agricultură. S-a somită enormă greșeală să se creiază că reorientarea forței de muncă este posibilă printr-o marcată deplasare a acestora către servicii. Lucru nu este posibil decât în condiții hiperdezvoltării tehnologice, fapt idealizabil în condiții respectivele țări; serviciile se exportă puțin, ele nu pot constitui singure, existența sistemelor economice actuale.

Nu există, deci, decât o singură politică economică pentru România: menințerea unei producții căt mai măne, refuzul săraciei și somajului, prin dirijarea eforturilor statului către perfectionarea managerială și către cercetării de natură să reducă prejudecările pe carele că decât prin deprecierea muncii, fiind influențată pozitiv, de asemenea, calitatea produselor. Sărăcia nu este, pentru România, o fatalitate, ci este expresia renunțării, fără discernământ, la efortul productiv și la lupta pentru piețele externe.

OPINIA NAȚIONALĂ

societală proprie, specifică dependenței de condiții de loc și timp, de sectorul clasic și subclasic, național și internațional. „Una” era invata de interen a „totalitarismului“ în România și „alta“ era invata sensată a perioadei de transiție. Pe de altă parte, în vechiul sistem socialist nu se putea vorbi despre reformă (nu exista de formă), în timp ce în țările vecine și apropiate (Ungaria, Cehoslovacia, Polonia și chiar „socialismul comunistă“ – fosta Uniune Sovietică prin perestroika și glasnost), reformele economice și politice dădeau o altă „față“ sistemului și nu lăsat o senzație moștenire, iar acesta a permis o altă abordare, mai realistă și, pe alcătuire, eficientă a reformelor de după 1990 în pările respective (cu tradițiile excepții care confirmă regulă, a fostului „bastion“).

Văzută ca o transformare graduală – politică, economică și socială – cu caracter limitat sau de structură, reformă a intrat, după decembrie 1989, și în viața românilor, generând schimbări radicale de ordin economic, politic și social. Primele însărcinări de necontestat ar fi, astfel, trecerea la alegeri libere, afirmarea pluralismului politic, descentralizarea economiei, modificarea trăptății a regimului proprietății, deschiderea porților pieței libere și inițiativei concurențiale, recunoașterea, prin legi, a noilor realități, în primul rând prin adoptarea noii Constituții, care a pus bazele statului de drept. Sună toate acestea și cele care decurg din ele, elemente ale unei reforme sau început de reformă, contradictorie și derulantă.

Datorită evoluției în sens reformator a societății românești – care ieșe din vechiul sistem totalitar pe cale violentă, România a început să fie considerată, în ciuda unor răbufniri de violență din primii ani de după decembrie 1989, o țară a stabilității. Pe acest fundal a devenit posibilă în 1996, alternarea la putere, în mod democratic, fapt de asemenea recunoscut și în Occident, o mărturie semnificativă fiind salutările și încurajările adresate de oameni politici ca Bill Clinton, Helmut Kohl și Jacques Chirac, președintelui perdant de atunci al României, replat în opozitie. Tot în mod democratic și constituțional, ca urmare a alegerilor, s-a creat o nouă majoritate, deși pe criterii doctrinare practic incompatibile (reuniunea unora de dreapta cu alții de stânga) fapt ce a generat și explică, în parte, incoerența și ineficiența continuării reformei. Într-un asemenea context este de reflectat și analizat „la rece“, adică obiectiv, fără a mai aștepta consumarea „experimentului“, dacă nu cumva tocmai „faptul politic“ menționat – în felul său normal, regăsibil și în alte țări, ca alianță pentru a accede la putere, ceea ce nu este echivalent cu tendința sau datoria de unitate națională a forțelor politice – a devenit cauza primă sau izvorul ineficienței procesului de reformă. Această ineficiență este recunoscută chiar de parteneri de coaliție, unii dintre ei acuzându-se reciproc de „mersul în gol al reformei“. Iar aceasta nu din dragoste de adevăr, ci sub presiunea realităților economice și sociale, care poartă toate semnele distinctive ale recessiunii, inflației, dezechilibrelor financiare, restrângeri asfixante a afacerilor, somajului de proporții și „rostogolitii“ periculoase a nivelului de trai al unei mari majorități a populației. În mod necesar, o anumită politică nu poate fi „îertată“ nici electoral, nici național de ravagile crizei, de metehnele reformei.

Societatea și studiul politic

CRIZA, REFORMA ȘI POLITICA

Dr. Ion MITRAN

Cele trei concepții-realități sau realități conceptualizate, venite separate în limbajul social, fiecare dintr-o altă direcție, dar având mai totdeauna rădăcini comune, au intrat în opinia publică a tranzitiei, ca o entitate-pachet, înseparabilă mental atât la nivelul individului, cât și al colectivității. Zici sau simți criză (socială, economică, politică și chiar existențială), te gândești instantaneu la reformă, iar dacă ai intrat în hârtia și păienjenișul reforme te află de pe tărmul minunilor politice.

Nu e tranzită sub om, ci-i bietul om sub valurile reformei, căutând (in zadar) să înțeleagă mobilurile politice și efectele benefice multe promise ale reformei.

Desi evidentă, această realitate a vieții românești de după decembrie 1989 este percepută divers și contradictoriu de către „intervențieni“ în dezbatere. Aceștia se unesc și se despart, cel puțin o parte dintre ei, nu pornind de la realitate, ci mai totdeauna de la cauzele și motivele „ce-i înțâna pe ei în luptă“. Este cauzul politicienilor irreglementați – fapt natural și explicabil –, dar și cauzul unor analiști ce se prezintă singuri ca obiectivi și „detasați“, dacă, în fapt, se arată și nu fi de puține ori subiectivi și „atașați“, dacă nu chiar devotajii unei singure orientări, lesne sesizabile după cîteva schimburi de replici. Mai ales dacă e vorba de incitanțe și „talk-showuri nocturne televizate, încătă glumind, s-ar putea spune că de când a „explodat“ revoluția și s-a „implementat“ reforma, tot românul a trecut la politica în pijama. Telespectatorul a fost și este supus unui sufocant tir teoretico-explicativ de

către vorbării „analisti“ profesorali. Aceștia oferă și consumul cantității industriale de criză, reformă și politică „pe pâine“, calitatea acelerării concepție fiind împinsă în subsidiar și derizorius; o asemenea calitate referindu-se bineînțeles, la impactul crizei, reformei și al politicii asupra condiției umane.

Neîndoilenic, pluralismul politic și democrația reală creează cadrul exprimării diverselor opinii, dar când bogăția acestora, multe din ele avizate, adică realiste și competente, se întâlnesc cu săracia faptelor în materie de reformă, cu mersul în gol al politicilor care, în loc să tempereze criza – economică, socială și politică – o adâncesc, o acutizează – devin evidență că între criză, reformă și politică (sau politici) s-a interpus improvizația generată de lipsa de orizont a diverselor strategii mai mult „vorbite“ decât facute. Toate acestea vorbesc despre instalarea dezechilibrului între interesul național și interesul de grup (de partid sau de alianță politică sectoră).

Caracterizarea pare absolutizantă și de aceea impune nuanțe, delimitări analitice. Recursul la exemple concrete din aventura acestui prim deceniu al tranzitiei românești (1989-1999), dar și invocarea reflecțiilor unor reputați analiști europeni ajută – prin comparație și judecăți de valoare asupra altor contexte social-istorice – la înțelegerea complexității relațiilor de intercondiționare dintre criză, reformă și politică.

Se înțelege, criza, reformă și politica guvernării au, fiecare în parte, dimensiuni

REVISTA

OPINIA națională

Director:
Prof.univ.dr.
Aurelian BONDREA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sector 4, Telefon: 330.40.40/interior 182

Revista OPINIA NAȚIONALĂ este înregistrată la Oficiul de Stat pentru Invenții și Marcă

la nr. 24.000.7.090.672 din 3 septembrie 1997.

Revista se poate procură prin abonament la toate oficile poștale din țară. În Catalogul RODIPET, revista se regăsește la poziția 2.256.

Costul unui abonament trimestrial este de 8.400 lei.

De asemenea, solicitați de abonamente se pot adresa redacției, cu plată prin mandat poștal sau dispoziție de plată pe adresă: Fundația „România de Mâine“, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sector 4, București, Cod 451.00.972-B.C.R.-S.M.B.

Machetarea computerizată și tiparul executate de
LABORATORUL DE TEHNOREDACTARE ȘI
TIPOGRAFIA

FUNDATIEI "ROMÂNIA DE MÂINE"

Examene la „Spiru Haret”

Ampiteatrul generează o stare de spirit viață, fertilă, tocmai prin transformarea afirmațiilor răstuite ex cathedra în interogații, în incitații pentru assimilarea de către studenți a marilor adevăruri ca pe niște descoperiri proprii. Iar forța dialogului interior, conduceând spre aceste descoperiri proprii, se proiectează adesea în demersuri -scrise sau răstuite-, coerente, argumentate, care amplifică, prin înșăși intensitatea ideilor trăite la temperatură lor originară, prospețimea, naturalețea, caracterul anticipativ al gândirii. În aceste cazuri fericite, studenții devin pledanți în favoarea unor adevăruri fundamentale, incluse în crezul lor propriu, iar profesorii, audienții atenți și experimentați, punctează, adesea numai prin interogații, virtutea sau servitutea unei teorii, insuficiența ori caracterul încă deschis al unei demonstrații.

Asemenea secvențe pot fi întâlnite frecvent la Universitatea „Spiru Haret” în a cărei doctrină educațională ocupă un loc esențial tocmai procesul transformării studenților din **obiecți** în **subiecti**, coautori ai demersurilor de pregătire. Nu o dată, aici examenele concurează, ca putere de analiză și de sinteză, cu cele mai captivante cursuri universitare, dialogul cultivă maeutica, spiritul căutării neobosite lasă deschis orizontul

răspunsurilor, chiar slăbiciunile nu-l blochează pe Tânăr, ci-i suscătă resurrecția. Întreg acest proces stimulează și consacră faptul că, la Universitatea „Spiru Haret”, cercetarea științifică studențescă se află la loc de cinstă în planurile și programele de învățământ, cărora le sporește deopotrivă substanță, modernitatea, prospețimea. Dar mai presus de toate, întreg acest proces cultivă încrederea în forțele proprii ale studentului, indiferent, aş zice, de calificativele obținute pentru moment. Din confrontarea studentului **nu** cu profesorul, ci cu el însuși, cu standardele de pregătire la care a aderat ori pe care și le-a propus anterior, el ieșe întotdeauna mai puternic, cu o disponibilitate sporită pentru cunoaștere, pentru studiu, pentru reflecție, pentru atitudinea gravă, responsabilă în fața semenilor și a vieții. și ce diplome universitare se pot dispensa astăzi de asemenea însușiri de tinerețe spirituală?

Sub aceste auspicioase s-a desfășurat și recenta sesiune de examene la Universitatea „Spiru Haret”, astfel încât toate laolaltă, peste rezultatele concrete obținute, s-au alcătuitor ca o nouă probă atestând calitatea și modernitatea invățământului din această prestigioasă structură academică. Secvențele foto pe care le reproducem în pagina de față reflectă dimensiuni ale acestui adevăr. (M.I.).

